

mingen van valkeniers wijzen erop, dat zo'n individuele specialisatie vrij toevallig tot stand kan komen, doordat de roofvogels de neiging hebben, zich reeds na een enkele succesvolle jacht op een bepaalde jachtplaats, misschien op een bepaald prooidier te dressereren. Een systematisch psychologisch onderzoek zou hier gewenst zijn; de psychologische methode gaat hier rechter op het doel af dan de oecologische. Hierbij zou dan nagegaan kunnen worden, in hoeverre de roofvogels de verschillende diersoorten, die binnen het prooidier-„schema" vallen, onderscheiden en of ze onder hen een selectie uitoefenen naar kenmerken van smaak, grootte enz. Zulk een onderzoek zal zijn inspiratie in hoge mate aan UTTENDÖRFERS gegevens kunnen ontleenen.

Een tweede punt betreft de regulerende werking van de roofvogels op hun prooidieren. Uit UTTENDÖRFERS slotwoord blijkt duidelijk, dat wij vrijwel niet over exacte gegevens hieromtrent beschikken. De zin: „Zunächst ist aber klar, dass nur wenige Raubvögel- und Eulenarten gegenwärtig in Deutschland so häufig sind, dass sie irgend beachtenswerte Eingriffe in die Natur ausüben können..." (p. 356) is tamelijk vaag en moet eerder als werkhypothese dan als resultaat van het onderzoek beschouwd worden. Quantitatieve gegevens hierover zijn stellig belangrijk en naar mijn weten slechts door ERRINGTON in Amerika bijeengebracht. Ook bij onderzoek in deze richting zullen de gegevens van UTTENDÖRFERS werkgemeenschap een onmisbare basis vormen.

L. TINBERGEN

Korte Mededeelingen

Prooires ten bij Steenuilenbroedsels

24 Juni 1925 vond ik in een holte van een knotesch in een niet meer in gebruik zijnde eendenkooi onder de Meern (Utr.) een broedsel van een Steenuil (*Athene noctua vidalii* A. E. Brehm) met 4 reeds groote jongen. Op de boom lag voor de nestholte een geheel gave, doode mol (*Talpa europaea* L.).

26 Juni lag er als prooires ten een vleugel van een juv. Merel (*Turdus merula* L.).

1 Juli waren er meerdere prooires ten aanwezig, n.l.:
 een vleugel van een juv. Merel (*Turdus merula* L.),
 een poot en een vleugel van een Veldleeuwerik (*Alauda arvensis* L.)
 een poot van een Boompieper (*Anthus trivialis* (L.)),
 een poot van een Houtduif (*Columba palumbus* L.),
 een poot van een Waterhoen (*Gallinula chloropus* (L.)).

Het aantal vogels dat deze Steenuilen buitmaakten was dus vrij aanzienlijk, terwijl vooral de groote prooidieren als Houtduif (gewicht $\pm$ 500 gram) en Waterhoen (gewicht $\pm$ 250 gram) voor een Steenuil, die ongeveer 150 gram weegt, een geduchte buit beteekenen, al is het zeer waarschijnlijk dat beide prooien nog niet geheel vluchtige jongen zijn geweest. In het geboomte van de eendenkooi was de Houtduif een zeer talrijke broedvogel, terwijl in de vrijwel geheel met riet dichtgegroeide kooivijver eenige paren Waterhoentjes broedden.

In 1927 nestelde in dezelfde holte van den knotesch wederom een paartje Steenuilen. Op 12 Juli waren er 2 groote jongen, terwijl er voor de holte als prooiesten 4 vleugels van Kleine Karekieten (*Acrocephalus scirpaceus* (Herm.)) lagen, welke een talrijke broedvogel in het riet van het kooiwater was.

Uit de samenstelling van prooidieren volgt voorts, dat deze Steenuilen ook in de onmiddellijke omgeving van hun broedplaats hun buit bemachtigden, want de te midden van uitgestrekte weilanden gelegen eendenkooi was met zijn geboomte en klein rietveld voor vogels als Houtduif en Kleine Karekiet in betrekkelijk wijden omtrek de eenige geschikte broedplaats.

Ten slotte zij er op gewezen dat Kleine Karekiet, Boompieper, Houtduif en Waterhoen geen van allen voorkomen in de door **UTTENDÖRFER** gegeven opsomming van prooidieren van den Steenuil (vgl. **O. UTTENDÖRFER**, Die Ernährung der deutschen Raubvögel und Eulen und ihre Bedeutung in der heimischen Natur. Neudamm, 1939 pp. 327, 328, 335, 341).

In „The Handbook of British Birds” Vol. II p. 324 wordt de Houtduif echter wel als prooi genoemd.

FR. HAVERSCHMIDT

Havikprooien

De Heer NAB, jachtopziener van het Nationale Park „De Hoge Veluwe” vertelde me, dat hij in 1933 bij een havikshorst op de Hoge Veluwe gedurende een week het door de ouders voor hun vier jongen aangebrachte voedsel heeft gecontroleerd door den heelen dag waarnemen en controleeren van de prooi in het nest. Het resultaat was het volgende lijstje:

- 1 Juli: 1 Eekhoorn, 2 jonge Fazanten, 2 jonge Vlaamsche Gaaien;
- 2 Juli: 1 Eekhoorn, 1 Houtduif, 1 Zwarte Specht, 2 jonge Merels;
- 3 Juli: 1 jonge Fazant, 1 Vlaamsche Gaai, 1 jonge Eend, 1 Zanglijster;
- 4 Juli: 2 jonge Konijnen, 1 jonge Haas, 2 jonge Fazanten;
- 5 Juli: 1 Eekhoorn, 1 jonge Fazant, 1 jonge Eend, 1 bonte Specht;
- 6 Juli: 1 jong Konijn, 1 Houtduif, 1 Groene Specht, 2 Jonge Merels;
- 7 Juli: 2 jonge Fazanten, 1 Vlaamsche Gaai, 1 jonge Eend, 1 Kauwtje.

G. J. H. EBBINGE WUBBEN

Bij daglicht jagende Ransuil (*Asio otus* (L.))

Het is wel toevallig, dat ik in aansluiting op HAVERSCHMIDTS korte mededeeling over bovenstaand onderwerp (Ardea 28, 1939, pp. 56—58) zoo spoedig een aanvullende waarneming kan melden van een Ransuil, die midden op den dag ter jacht was, te meer omdat ik mij niet herinner het ooit eerder te hebben gezien.

Het was op 18 November 1939, een grauwen, waterkouden dag met bedekten hemel en uit het Zuidwesten overdrijvende regenwolken, dat ik rijdend van Vollenhove naar Blokzijl omstreeks halfdrie 's namiddags ten Noorden van het Ettenlandsch gemaal een uil zag jagen, laag boven de sloot aan den voet van den dijk. Ik stopte direkt, zoodat de uil op kleinen afstand onder mij langs passeerde. Daarbij zag ik tot mijn verbazing, dat het geen Velduil was, zooals ik verwachtte, maar een Ransuil. Behalve aan de bruingrauwe kleur kon ik den vogel determineeren aan de lange, naar achteren gerichte oorpluimpjes, die dicht aan de veeren van den kop aansloten en die duidelijk met den kijker te onderscheiden waren, toen de vogel na een onverwachte zwenking even neerstreek. Even later kwam hij langs de binnenzijde van den dijk terugvliegen, zoodat ik hem „en face” in den kijker kreeg en ook de vale kleur van den sluijer om de oogen kon vaststellen. Het dier trok zich van het voorbijgaande verkeer betrekkelijk weinig aan; hij bleef voortdurend enkele decimeters boven de glooïing van den dijk of het wateroppervlak van de sloot vliegen, terwijl hij naar links en rechts uitkeek. Wel zag ik hem voor een naderende autobus omdraaien en in tegengestelde richting zijn vlucht vervolgen. Driemaal wakte hij over de kruin van den dijk van de buiten- naar de binnenglooïing en omgekeerd, waarbij hij eenmaal vlak bij mij *onder* het prikkeldraad doorschoot! Vangen zag ik hem niemendal; het leek ook onwaarschijnlijk, dat deze zoo laag en opvallend vliegende vogel bij daglicht de kans zou krijgen bij verrassing een muis te grijpen.

Intusschen bewijst deze waarneming, dat de Ransuil, ook wanneer hij geen jongen te verzorgen heeft, soms overdag jaagt.
Groningen, November 1939.

G. A. BROUWER

Excursie- en vergaderingverslagen

Excursie naar de kust van het IJsselmeer bij Hoophuizen

Met goed najaarsweer werd dit jaar op 5 November 1939 de herfst-excursie onzer Vereeniging gehouden naar de kust van het IJsselmeer, vooral om hier den Kleinen Zwaan (*Cygnus bewickii* Yarr.) in zijn